

KOROŠKI SLOVENEK

Naroča se pod naslovom
„Koroški Slovenec“,
Wien V., Margaretenplatz 7.

Rokopisi se naj pošiljajo na naslov:
Žinkovský Josip, Wien
V., Margaretenplatz 7.

List

za politiko, gospodarstvo
in prosveto

Izhaja vsako sredo.

Stane četrletno: K 200.—

Za Jugoslavijo
celoletno: 24 Din.
polletno: 12 „
četrletno: 6 „

Leto II.

Dunaj, 22. marca 1922.

Št. 12.

J. M. T.:

Pisma iz Amerike.

I.

Svetovne vojne Amerika skoroda ni občutila. K vojakom so bili poklicani le mladi, krepki ljudje, večinoma taki, ki so se sami zglasili. Primeroma jih ni mnogo padlo, še manj pa je pohabljenih, za katere država dobro skrbi. Neko vrsto odškodnine zahtevajo tudi drugi, ki so vsled vojaške službe utrpeli škodo na svojem „businessu“ (poklicu, obrti, zaposlenju) in se mnogo govori ter piše o „bonusu“, državni odškodnini, ki jo bodo tudi prejeli, saj država ne ve kam z denarjem! Imeli so med vojno tudi „karte“, „črno“ moko, manj sladkorja in ljudje kaj radi omenjajo, da je bilo „hudo“. Seve je to smešno in niti senca proti temu, kar je videla Evropa med vojno. V nekem oziru bi se moglo reči, da je Amerika izkusila le dobro stran vojne in v pravem pomenu se lahko trdi, da je bila ona tista, ki je vojno zmagala. Nakopičila je neizmerno bogastvo! Samo država kot taka ima nad 12 milijard posojila v Evropi, vsega skupaj z zasebnimi tiritvami nad 15 milijard dolarjev. To je ogromna svota. A vojna je zapustila tudi tu prav neprijetne posledice in tudi to bogastvo ima svojo senčno stran.

Posledice vojne se kažejo v moralnem in gospodarskem oziru. Kaj vse se je pisalo v Evropi v začetku vojne glede dobrih posledic vojne, prenovljenju duš, oživiljenja vere itd. Vse je padlo v vodo, vse je bilo le prevara. Od nekdanje vojna ljudi podivjala, pa bi naj ta grozovita borba, ki se je čutila v slednji gorski koči, imela nasproten učinek? Podivjanost se bo v Evropi občutila, dokler ne izumre ta rod. Amerika, se more reči, je vojno le malo poskusila, podivjanost ni izostala, a seve ni v taki meri, kakor v Evropi. Samokres, ki je prej že v življenju Amerikancev igral važno vlogo, dasi ne vedno lepe, je postal v rokah predrz-

nih ljudi najmanj jako neprijetno orožje, ker dan na dan se dogajajo slučajji, da nekaj predrznežev uprizori kak nastop, ki bi bil pred vojno nemogoč ali vsaj jako redek. Začuješ krepak „Hands off!“, zablisne ti revolver pod nosom in smehljaje te okradejo do nagega pri belem dnevu v najživahnejši ulici! Te vrste tatov je Amerika poznala že dolgo pred vojno, samo da je sedaj njih število neznansko naraslo in ogrožajo v velikih mestih javno varnost, dasi tudi manjši kraji niso izvzeti. Krivo je, da časopisje take dogodke natančno opisuje in na ta način druge naravnost uči, kako se taka stvar uprizarja. V obče take zločince občutno kaznujejo, to vsaj nekoliko pomaga, drugače bi predrznost le še bolj rasla. Predrzneži so jako izurjeni pri takih pohodih, da ima redarstvo dostikrat težko delo pri njih izsledovanju in zasledovanju. Avtomobil igra važno vlogo na obeh straneh. Redarstvo in zakon pa ne bosta mogla iztrebiti teh hudodelstev, ker so to moralne napake in take napake se morejo lečiti le z moralnimi sredstvi. Amerika bo še trpela na sledovih brezverskih šol, kjer ne učijo nobene morale. Pametni ljudje to vidijo in nedavno temu, je sloveči sodnik v Chikagu pripoznal, „da se ječe praznijo, ker se polnijo cerkve“. Narod brez morale mora poginiti, a tudi morala ne sme biti samo zunanja, temveč mora preustrojiti srce, kar pa zamore le krščanstvo.

Posledica vojne se kaže na duševnem polju tudi v političnem oziru. Boljševizem ni pristno ruska ali samoruska bolezen. Narodov se je polastila neka ideja, ki ima morda dobro jedro, a se pojavlja v grozni obliki. Komunizem in boljševizem je v Ameriki nemogoč, ker pravi ameriški delavec nikoli ni bil proletarec, zato se niti socializem ne more ukoreniti med pravim ameriškim delavstvom. A Amerika ima na milijone proletarcev, ki so prišli iz Evrope. Med temi je socializem doma, a se širi tudi komunizem, ker kapitalizem je te priseljene sloje že odnekaj kruto iz-

žemal. V političnem življenju, se ti sloji ne morejo udeleževati, ker je kapitalizem premočan, a sčasoma bodo vojne in „ruske“ ideje začele tudi v Ameriki vplivati, nikakor ne v ruski obliki popolnega uničenja, pač pa v marsikaterem neredu, kakor se pač udeležuje vsaka nova ideja. Ugodnih tal za take ideje v Ameriki ne manjka, ker gospodarske posledice vojne so tudi tu prav slabe morda slabše od evropskih. Kar je Amerika od vojne pridobila, je okrepilo edinole kapitalistične sloje, narod kot tak od vseh pridobljenih milijard ni-
ma dosti.

V Evropi je vojna spravila mnogo denarja med nižje sloje, v Ameriki prav malo. S povišano plačo delavstvu so rastle tudi cene potrebščin, a v višji meri. Zdaj plače znižujejo, cene za potrebščine pa ne padajo v istem razmerju, zato raste nezadovoljnost in razne na sebi krive ideje se lahko širijo, ker povodov res ne manjka. Poleg tega je prav močno ovirana industrija, ker Evropa ne more kupovati, dokler stoji dolar tako visoko, evropski denar pa tako nizko. Tovarne so z izdelki prenapolnjene, skrčjujejo delavni čas ali odpuščajo delavce oziroma raste število brezposelnih, s temi pa zopet nezadovoljnost.

Prav kritično je postalo stališče poljedelstva, tako, da so morali v Washington sklicati posebno anketo ter se posvetovali, kako farmerjem pomagati. Ne da bi morda farmerji trpeli na pomanjkanju živil, nasprotno, trpijo, ker jih ne morejo vnovčiti. Kako to? Stvar je ta, da ima farmer poleg vsakdanjega kruha tudi mnogo drugih potrebščin. Kupiti mora obleko, stroje, plačati povišane davke itd. Svojih pridelkov pa ne more prodati ali le za nizko ceno. Da si kupi par čevljev, mora farmer prodati 30 bušelnov (okrog 1200 l) turščice! Moj sosed si je kupil avtomobil za 500 dolarjev. Dal je 200 dolarjev, dva lepa konja, par težkih volov in 100 bušelnov pšenice. Vsega ima farmer, le denarja mu primanjkuje. Denar pa je posebno v Ameriki sveta vladar!

PODLISTEK

Republika.

Če bi me mili Bog ustvaril še enkrat in me vprašal, kaj hočem biti, pa bi dejal: „Prezident zahomške republike!“ Pravil bi mi o lepi vasi med sivim Dobračem in temnozeleno Gorjansko planino, za holmom in za rumenim poljem. Povedal bi mi, da so tam še časi kot nekoč, ko je bil Dobrač še višji in je po naši deželi kraljeval Matjaž.

Ja, Zahomc! Tam še hodijo dekleta s škafi na glavi h koritu sred' vasi in se smejiyo v sladki seči, ob tihih večerih sedijo otroci na pragu pred hišo, se držijo za roke in kramljajo. In ko zablešče za Dobračem prve zvezdice, zadoni iz hiš molitev družine in se meša z glasovi fantov, ki pojo po vasi:

„Kdor je z nami, mi smo ž njim —
Sam Jezus je Marijin sin...“

Po mirnih vrtovih krožijo prisrčne, domače pesmi, izlivi slovenske duše in srca. To je republika Zahomc sredi dolge, zelene Zilske doline. Jutri bo „žegen“. Iz hiš duhtijo potice in fancovti, gospodinje se potijo v potu svojega obraza. Pred štavami stojijo fantje in prekušajo močne kobile in mršave hrvate za

jutrišnje „štehvanje“. Pod okni pa se zbirajo dečle in ogledujejo rudeče nagelčke, ki bodo morali dati svoje mlado življenje v kras „žegna“. Najmanjši republikanci se vadijo v štehvanju, jezdijo lesene palice in zbijajo staro škatljo. Najmanjše pa sanjavo šepetajo o cukerkih in o „čečah“. Vse je praznično, solnce, ki se bliža goram, vasica v zelenju vrtov, mladi ro v vročem pričakovanju.

Komaj sine prvi žarek izza obzorja, že je vas vzbujena. Po hlevih rezgečejo konji, ob koritu že hitijo dekle, vsa vas je oživela. In ko zapoje gorjanski zvon z globokim, vabečim glasom, stopajo po vasi in po hribu tja k cerkvi resni gospodarji, skrbne stare ženice in vesela mladež. Franc ima nov klobuk s krivci in ga kaže zavidnim sodrugom, Pavlca pa skriva v predpasniku rudeče kronice, plašno jih šteje, če so še vse. Vsi pa, mladi in stari, imajo pripete pušeljce. Da, to je grb zahomške republike, rudeči nagelj z zlatimi vršički rožmarina in lanu. Znak prijateljstva in včasih, ne, mnogokrat vroče republikanske ljubezni. Pred cerkvijo v Gorjanah prava menažerija: petelinčki, konjički in čeče, vse sladko in dobro, oh jej! Ljudstva je veliko iz vseh krajev, konte iz bližnjih vasi so že na mestu. Prihaja avantgarda republikanska, konta iz Zahomca. Postavni fantje iskrih pogledov, na prvem me-

stu novo sprejeti kontarji orožanim litrom v rokah. Postavijo se pred cerkev in kmalu švigajo vroči pogledi tja med Mojce in Jerce, ki sramežljivo hitijo mimo kram v polno cerkev. Ko slednjich mine dolga maša, zagodejo godci, poje konta za konto, veselje in vzhičenje vsepovsod. Med sviranjem in petjem se pomika sprevod domov v vas.

Kosilo z vsemi sortami juh in mesa, z šartilnom in fancovti ter z znamenito kislom juho, ki bi jo človek jedel še po smrti, ne bom ostajal dolgo pri vas. Ne bom pravil, zakaj gredo brhke deklet lačne od mize, ker se je treba pripraviti za „prvi“ raj. Ni časa za želodčne skrbi, štehvanje se bo pričelo. Na vasi je zabit kol in na njem korec. Mimo jezdijo fantje na nasedlanih konjih in zbijajo v hitrem teku korec. Zmagovalec dobi od najlepše Zahomčanke „krancl“. Na tej tekmi republikanske garde je udeležen cel zahomc. Zadaj stoje stare mame in spravljajo brez licence pare pred oltar, med njimi piskajo Franci in Mertini na petelinčke in stiskajo Mojčice sladke čeče. V ospredju so gospodarji s strici in koterči in se kregajo čez sušo, davke ali karkoli. Nankrat udari godba tuš. Po vasi prijezdijo v hitrem diru fantje in zbijajo leseni korec. Po številnih srečnih in zagrešenih snukih je korec zdrobljen. Lepa Zlanka prinese okrašeni venec

Germanizacija koroških Slovencev.

V sredi osemnajstega stoletja se je pričela nasilna germanizacija koroških Slovencev. Ni čuda, da se je zadnje petdesetletje tako skrčilo naše narodno stanje. Če pogledamo nekaj desetletij nazaj, naletimo na strašne zločine in krivice, katere je doživel naš narod od strani nemških mogotcev ozir. naših renegatov. Poglejmo, kako se je postopalo z našimi šolami. Leta 1869—1870 je dež. šolski svet poslal na razne slovenske občine okrožnico z vprašanjem, ali želijo občine, da se poučuje v ljudskih šolah „čisto nemški“, ali „čisto slovenski, ali pa „nemško in slovensko“. Nato so odgovorile naše občine večinoma, da želijo imeti pouk v ljudskih šolah „slovenski“ in kolikor je potrebno tudi nemški. Torej občina so se tedaj brez izjema izrekla, da se morajo otroci v svojem materinem, to je slovenskem jeziku učiti, po slovensko moliti, čitati, pisati in računati.

Dovolilo bi se samo v zadnjih par letih poučevati otroke tudi v nemškem jeziku. Res se je tedaj dež. šolski svet postavil čisto na stališče § 6. drž. šolskega zakona od 14. maja 1869, ki pravi, da odločuje o učnem jeziku in poučevanju v drugem deželnem jeziku, zasllišavši tiste, ki šolo vzdržujejo šolska oblast, držec se pri tem mej. ustanovljenih v zakonih.

Torej pogledajmo, kako je dež. šolski svet ustregel željam in prošnjam slovenskih občin? Postopal je v tej stvari čisto protipostavno, škandalozno. Zaukazal je popolno germanizacijo naših šol, dal ukaz, da se imajo otroci že v prvem šolskem letu poučevati v nemškem jeziku. Dokaz temu krivičnemu, ja protipostavnemu postopanju dež. šolskega sveta je zapisnik šolske občine Sveče z dne 24. okt. 1869. Zapisnik se glasi: Predmet: Odgovor na odlok c. k. dež. šolskega sveta, števil. 10. z dne 1. okt. 1869 zadevno vpeljave „nemškega jezika“ v ljudsko šolo Sveče v Rožu. Sklep: podpisani občinski odbor odločno protestira proti upeljavi nemškega učnega jezika v našo šolo Sveče. Ker je tukaj čisto slovenska vas, ter otroci ne razumejo niti besede nemškega jezika, odločno odklanjamo vsak poskus, vpeljati nemški učni jezik v našo šolo. Zato smo prisiljeni energično postaviti se v bran zoper namero dež. šolskega sveta. Zahtevamo odločno, da ostane pouk v naši šoli slovenski. Zaključemo in podpisano: Filip Inzinger, župan, Pavl Seher, Jože Mostečnik, obč. svetovalci, odborniki: Filip Partl, Filip Ferčnik, Jože Inzinger, Dom. Kreiger, Jože Partl, Martin Feinig, Valentin Pak, Valentin Šlajhar.

Kakor je samo ob sebi umevno, je tudi gorinavedeni protest naletel na gluha ušesa. Enake proteste so napravile tudi občine in krajni

in zmagovalec ga v teku vjame na roko. Godba svira „marš“, pod lipo se prične „prvi“. Fantje v belih rokavcih in dekleta v narodnih nošah plešejo in pojejo. Lepe so pesmi, a najlepša je ona: „Stoji, stoji, Ljubljanca, dolga ves“. Eh ja, Ljubljanca!?

In ples se nadaljuje v gostilni do ranega jutra in še dalj. Nič ne moti žegna veselim Zahomčanom, pristrčno zabavo ne moti surovo pijančevanje in pretep. Tako mine žegen, mine in hiti čas, v tihi sreči in zadovoljstvu. Le vam še nekaj, brhke Zahomčanke! Po vaših žilah se pretaka slovanska kri, v prsih bije slovensko srce, v očeh naj iskri ponos na staro šego in ljubezen do lepe noše, ki je krasila majke, hčerke :tužnega Korotana.

Vi pa, fantje iz Zahomca, trde korenine trde zmlje, ne pustite svoje male republike, ostanite kar ste, čeprav vabi tam zunaj črnorudečo zlati mamon bogatega tujca.

Minuli so lepi dnevi, ko sem bival v republiki tam pod Dobračem, malo mi je ostalo od onih solnčnih dnevov, samo spomin in — pušelj. Ej, suh je nagelj in povenel je rožmarin, kakor vene moj dom in gineva v tujčevem objemu.

šolski sveti kakor: Št. Jakob, Podgorje, Slov. Bleiberg, Medborovnica, Šmarjeta, Bilčovs, vse iz Rožne doline; nadalje: Galicija, Št. Kancijan, Prevalje, Kotlje in Šmihel, vse iz Podjune; enako se je napravilo na Vratah v Podkloštru, Škofičah, Vetrinju, Brezi in Porečah ob Vrbskem jezeru. Tudi druge sosednje občine bi se bile pridružile, če bi bilo le količjak uspeha pričakovati. Toda vse je ostalo zaman; za koroške Slovence ni veljal § 6 drž. šolskega zakona, kakor tudi ne drugi zakoni. Vpeljala se je od tedaj nasilna germanizacija po slovenskih ljudskih šolah, slovenske šole so se spreobrile v direktne mučilnice slovenske mladine. Temu bodi dokaz, kako je učitelj iz Sveč po imenu Kop germaniziral slovensko nedolžno mladež v zadnjih predvojnih letih; kaznoval in zapiral je otroke, ki so ob prostem času v šoli, ja celo izven šole, govorili medseboj v materinščini. K temu dokazov v izobilju. Zato pa ni čuda, da imamo toliko narodnih odpadnikov, renegatov.

Pač pa upamo, da zaslužna kazen ne bo izostala. Stari pregovor pravi: „Bodi človek ali lonec, vsakega je enkrat konec“. Pa bo tudi prišel čas, ko bo našla germanizacija koroških Slovencev svoj konec. J. P. ml.

POLITIČNI PREGLED

Avstrija. Naša vlada je prišla zadnji teden v neprijeten položaj, ker ji hočejo vsenemci delati težkoče. Pred vsem se jezijo ti gospodje na ministerskega predsednika dr. Schoberja, ki je sklenil s Čehi koncem januarja znano pogodbo v Lani in zahtevajo, da odstopi. Na drugi strani pa je dr. Schober pri antanti na dobrem glasu, kar je važno ravno sedaj, ko so se nam obljubili krediti. Krediti se nam izročijo pa samo pod pogojem, da predložimo od vseh strank potrjen načrt, kako da jih porabimo. Uporabo samo bode nadzoroval Anglež Young. Da nam Angleži kmalu dajo svoje milijone, so se zedinile vse parlamentarne stranke na to, da naj ostane še nekaj časa sedanja vlada pod dr. Schobrom, da odslovi najnujніше posle vsaj do Velike noči.

Na konferenci voditeljev strank 16. t. m. se je izdelal program, ki mora biti dovršen do Velike noči. Program vsebuje smernico, kako se naj uporabijo krediti, zvišanje poštnih, brzojavnih in telefonskih pristojbin, zvišanje cen za tobak, davek na alkoholne pijače, znižanje števila uradnikov itd. Torej dovolj dela za parlament.

Italija. Novi ministerski predsednik de Facta je podal v državnem zboru smernice za politiko nove vlade. V svojem govoru je povdarjal, da bodi podlaga italijanske zunanje politike zvestoba (!) do narodov, s katerimi so se skupno bojevali. Prijateljstvo do Angleške je tradicijonelno (od roda do roda), s Francosko vežejo Italijo ne le plemensko sorodstvo, marveč tudi spomini na skupne ideale, za katere sta se borili državi v svetovni vojni. Napram Nemčiji, o kateri pravi, da je vedno bila ni bo tudi vnaprej kulturna in napredna država, goji Italija najboljše simpatije. Tudi z Jugoslavijo hoče nova vlada vzpostaviti prijateljske odnose in se z njo pogoditi na podlagi izvršitve rapalske pogodbe. Kako se bodo ti načrti posrečili novi vladi, bo pokazala bodočnost.

Egipt se hoče otvesti angleškega pokroviteljstva in je proglasil sultana Fuad za egiptovskega kralja.

V južni Afriki je izbruhnila splošna rudarska stavka. Prišlo je do velikih izgredov in nemirov. Nastopiti je moralo vojaštvo in razvil se je pravi boj, ki traja že nekaj dni. V teh bojih je padlo več kot 8000 ljudi; povzročena škoda znaša okoli 100 milijonov zlatih frankov.

Slovensko dekle ne pozabi na svojega prijatelja „Koroškega Slovenca“.

Zbirajte za tiskovni sklad!

TORBA ZA NASPROTNIKE

Samospoznanje. Urednika „K. D.“ se loteva huda živčna bolezen. Ljudje, ki trpijo na tej bolezni, so včasih tako zmedeni, da ne vedo kaj delajo. Toda tokrat nismo mi krivi, tudi ne „krajnski hujskači“. Pojavil se je nov „zmaž“ s sedmimi glavami, toda ne na Koroškem, tudi ne na Krajskem, marveč na Dunaju, od koder ogroža „Koroško Domovino“ in njenega urednika. Kaj je bilo? V čehoslovaškem listu „Češke Slovo“ je izšel nek članek dunajskega Čeha, ki opisuje v njem divjanje heimatdienstovih gard na Koroškem. In to ogledalo je spravilo zaščitnika in zagovornika „nedeljene“ čisto iz sebe. Napisal je v „K. D.“ uvodnik z naslovom „Koroški divjaki“. Torej jo je v svoji zmedenosti res pogodil in priznal, da ima dunajski dopisnik prav. Kaj se tudi hoče, ker dejstev ni mogoče spraviti iz sveta, še manj pa se da Koroško republiko tako zapreti, da ne bi zahajale tako neprijetne vesti v širši svet. „Selbstbekenntniss ist der erste Schritt zur Besserung,“ pravi pregovor. Spreobrnite Savle v Pavle in vse bo dobro.

Heimatdienst, vrhovna šolska oblast na Koroškem. Prejšnje čase, vsaj še v stari Avstriji, je bila navada, da so učne knjige pisali strokovnjaki učitelji in da so morale biti take knjige odobrene od naučnega ministrstva. Danes na Koroškem ni več tako. Čemu tudi zvezno ministerstvo, saj imamo deželno avtonomijo, v deželi pa je najvišja oblast Heimatdienst. Tedaj je Heimatdienst izdal sam tako knjižico pod imenom: „Der junge Kärntner“, deželnemu šolskemu sodu pa je naročil, da jo mora upeljati na vseh šolah v bivšem plebiscitnem ozemlju, da se iztrebi „zli duh“, ki so ga zanesli med slovensko mladino jugoslovenski učitelji. Tako se je tudi zgodila. Torej čitajo naši slovenski otroci v šolah sedaj spise Heimatdienta. In vsebina te knjižice? Človeku se dozdeva, da so to sami ponatili iz „Freie Stimmen“: „Der Freiheitskampf in Kärnten“ vsebuje sledeče odstavke: Der Einfall der Jugoslaven, Die Abwehrkämpfe, Das Unrecht, Die Besetzung itd. Heimatdienst je s tem upeljal tudi v naše ljudske šole nova vzgojna načela: Kot vzor mu služijo tinjski in škocijanski pijanci pretepači. Tako mladino hočejo imeti na Koroškem. Radovni smo, kaj bo zopet vedela povedati „K. D.“?

Kako skrbijo za nas. Schulvereinska podružnica „Franz Schubert“ na Dunaju, ki pripada takoimenovani „Schulbaugemeinschaft für Südkärnten“, je prevzela nalogo, da postavi v Št. Jakobu v Rožu novo šolo, pa ne morda za naše Slovence, ki jo imajo — četudi je že 15 mesecev zaprta — marveč za tiste „deutschgesinnte Slovenen“, katerim je sedanja utrakvistična šola še vse preveč slovenska in premalo nemška. Toda Dunajčani imajo najbrž še druge skrbi in jim tiste pravljice o „bedrohte Brüder im Kärntnerland“ najbrže ne gredo preveč k srcu. To je razvidno iz letnega poročila imenovane schulvereinske podružnice, ki izkazuje letnih donoskov 120.000 kron in nekoliko mark. Za novo šolo salameiško malo! Niti za eno okno še ni. Zato pa poročevalec tudi naravnost pove, da brez pomoči iz Nemčije ne bo šlo, kjer računajo na večje uspehe in boljšo valuto. Iz poročila je tudi razvidno, da ima podružnica že izdelane stavbine načrte in da sta dva njena člana „temeljito“ študirala šolske razmere v bivšem glasovalnem ozemlju. Mi bi tem gospodom samo še svetovali, da študirajo ravno tako „temeljito“ tudi st.-germansko mirovno pogodbo, potem bodo prišli morda do spoznanje, da ta denar veliko bolje porabijo za svoje lastne kulturne namene. Mi koroški Slovenci bomo reševali šolsko vprašanje sami in po svoje, ker nočemo več biti niti „Stimmvieh“ niti „Kanonenfutter“, marveč svobodni ljudje in ravnopravni avstrijski državljani. Tudi potrebnih šol si bomo Slovenci zidali sami in brez njihove pomoči.

DNEVNE VESTI IN DOPISI

Kostanje. („Kristusovo trpljenje“.) Nekdaj so sloveli Kostanjčani po celem delu Zgornje slov. Koroške po svoji predstavi „Kristusovega trpljenja“. Od blizu in daleč so tedaj prihajali ljudje v postu na naše hribe gledat uprizoritev. Starejši ljudje iz okolice se še sedaj radi spominjajo in radi govorijo o igra „Kristusovega trpljenja“ na Kostanjah, ter trdijo, da tako lepo in ganljivo niso nikjer igrali, kakor tu. Zdaj po 30letnemu spanju so se Kostanjčani zopet zbudili in se zavedali svoje nekdanje slave. Da se ne pozabi ta ne samo v krajevni zgodovini, ampak tudi v slovenski književnosti znana Drabosnjakova igra, so sklenili, da jo bodo letos po tridesetletnem odmoru zopet uprizorili in sicer na 25. in 26. marca, ter na 2. in 9. aprila.

Bistrica v Rožu. Kakor je znano, imajo našo občino v rokah socijaldemokratije, torej po večini renegati, izvzemši par zavednih Slovencev. Kar si ti ljudje vsega dovolijo, presega vse meje. Lansko leto se je priselil semkaj z družino neki komisar od finančne straže. Seveda občina mu mora poskrbeti stanovanje. Ker je našim nemčurjem naš župnik trn v peti, so poslali ti gospodje kar celo družino v župnišče in župnik se je moral temu pokoriti, odstopiti kuhinjo ter par sob, tako da je bil brez kuhinje. G. župnik se je pritožil in šele čez dalj časa se mu je posrečilo spraviti stražnika. Toda kam sedaj z njim, kam so ga poslali naši vrli gospodje? Nekemu zavednemu Slovencu, pd. Kuražu iz Sveč, so rekvirirali stanovanje, v katerem je imel pospravljeno večinoma svoje imetje, kakor hišno opravo, obleko itd. Ker gospodarja ni bilo tam, so z silo odprli vrata in zmetali vse na prosto, nekaj v hlev in na skedenj, tako, da je bilo njegovo imetje razpoložljivo različnim lopovom. No ja, „mit den „Čušen“ kann man machen, was man will!“, dočim se da dokazati, da imajo nemčurji na razpolago več praznih stanovanj, seveda tja gospodje „Quartiermacherji“ ne gredo ker se bojijo zamere. Vprašamo samo: Ali je to pot do sprave?

Ledenice. (Gospodarski napredek — šola.) Pri nas se je ustanovila zadruga, ki ima namen poskrbeti za naša posestva električno razsvetljavo in električno silo za kmetijske stroje. Projektirano je speljati električen tok od državne elektrarne iz Področnice skoz Svatne, Spodnje Borovlje Ledince, Zg. Borovlje na Pečnico z odcepitvami na Dobje in v Bače na eni strani ter na Brdo, Dravo in v Dobropolje na drugi strani. Za ta projekt vlada vsestransko zanimanje in je le pozdraviti združeno misel, ki se je začela prav lepo razvijati tudi med našim prebivalstvom. — Kakor na drugih šolah, so dobili tudi naši otroci kot božično darilo od Heimatdiensta izdane knjižice: „Der junge Kärntner“. Te knjižice služijo kot berilo v šoli in se morajo otroci iz njih učiti. Ker pa vsebujejo politično snov, ki se nanaša na plebiscitno agitacijo in slika postopanje Slovencev in jugoslovanske uprave za časa zasedanja bivše cone A kot barbarsko in balkansko, moramo odločno protestirati proti temu, da se uporabljajo taka „učna“ sredstva v šoli. Slovenskim starišem priporočamo, da te brošure kratkoma sežgejo. Saj vendar ne more biti naloga šolske vzgoje, da bi hujskali mladino na novo vojno proti „Srbom“. Ali mar nismo že dovolj tepeni? Želeli bi tudi, da izginejo iz šolskih sob propagandni lepaki za plebiscit.

Sv. Ilj ob Dravi. Dne 5. t. m. smo imeli pri nas javen shod, katerega je pa obiskalo toliko ljudi iz okolice, Logavasi in Škofič, da kljub prestorni gostilni „Lederhas“ kmalu ne bi bilo prostora niti za gosp. poslanca Poljanca kot govornika. Gosp. poslanec so nam pojasnili položaj avstrijske republike oziroma koroške dežele jako dobro. Vidimo v kakšni mizerije se nahajamo, kako gospodarsko propadamo, a vzlicetemu, da je na gospodarskem polju toliko dela in je vse na kantu, nas Slovence vedno zasledujejo, kakor da bi bili mi vsega tega vzrok. Veseli nas, da moramo našim gospodom poslancem Krajgerju in Poljancu popolnoma zaupati, še bolj pa nas veseli, da morajo

zdaj tudi drugi stranke z njima računati. Povedali so nam g. poslanec, da nemške meščanske stranke zahtevajo volilno dolžnost kar se nam jako smešno zdi. Nemci imajo vendar veliko „šlagerjev“, zakaj jih ne izrabljajo za agitacijo in za pridobivanje zaupanja? Naj bi raje bolje gospodarili, potem pa ne bo treba „Wahlzwanga“. Smo ja za božjo voljo vendar le v republiki! — „Freie Stimmen“ šte. 58. od 11. t. m. so pisale med drugim zavijanjem, da je bil shod (zeitweise) za zaprtimi vratami; seveda je to lahko mogoče, ker na vratih so sloneli trije, ne v našo stranko spadajoči gospodi in sicer g. župan iz Škofič, g. vodja orož. post. v civilju iz Škofič in soc. dem. funkcionar J. S. iz Škofič, ki so strogo pazili, da bi se jujmene strašna — iredenta — ne splazila noter. Mogoče je pa tudi, da so bili ti gospodje najeti za vratarje, ne vem. Takega shoda si želimo kmalu zopet.

Sele. Ljubi „Koroški Slovenec“! Večkrat beremo v tebi pritožbe iz raznih krajev čez nerednosti na poštah. Mi pa se čez našo republikansko pošto ne smemo pritoževati, ker dobro deluje. V sredo zagledaš na Dunaju luč sveta, v petek ali vsaj v soboto navrh te imamo že v rokah. Naj se torej koroške poštne oblasti pridejo učiti reda in točnosti k našemu poštnemu ministrstvu!

Ledince. Dragi „Koroški Slovenec“! Precej si se že poboljšal in reči moramo, da prihajaš k svojim starim prijateljem prav pridno in redno. Samo pri novincih imaš še težkoče. Dogodi se ti včasih, da zaideš v napačno hišo, kjer ti strežejo po življenju. Toda, ostani le naprej tudi tako pogumen, kakor si bil doslej, kajti ledinski Heimatdienst in ledinska pošta bosta prešla, a ti boš še ostal. Mi ti zagotavljamo vsikdar zvestobo.

Dobrlavas. (Poroke.) Letošnji pust je bil za našo župnijo v tem oziru pač zelo živahen. Poročenih je bilo 12 parov. Vseh tu ne moremo naštevati, ker mora gospod urednik menda zelo varčevati s prostorom. Omeniti pač moramo naše vrle društvenike: 1. Ivan Miklav Podholmu, dober, priden mladenič, odbornik izobražev. društva, je pripeljal na svoj dom vrlo narodno mladenko Miciko Vedenik iz Vogel. 2. Preselila se je iz naše župnije pridna, vzorna Marija Kigler, pd. Zagozdova iz Sinčivasi, ter se poročila s Jurijem Trampuš, pd. Božič v Dobu pri Pliberku. Bila je marljiva članica, ter odbornica društva in nadarjena igralka. 3. Vrl mladenič in bivši odbornik društva Valentin Lužnik, pd. Mihev v Sinčivasi si je izbral dobro mladenko Lenko Ferlin ravnotam. 4. Vrl mladenič Peter Žajn iz Dobrove se je preselil na svoj dom v Podjuni pri Globasnici, ki je bil doslej v najemu, ter vzel s seboj pridno Anico Čarf, Lošnikovo iz Goselnivasi. 5. Jožef Lipnik iz Lovank se je oženil s vrlo narodno Marijo Lipnik v Priblivasi. Želimo vsem obilo sreče in božjega blagoslova.

Bistrica pri Pliberku. V eni svojih zadnjih šte. prinaša „K. D.“ dopis iz naše slovenske vasi, v katerem se laže po svoji stari navadi zaradi naših zahtev po slovenskih šolah. Nas napadi tega malenkostnega lističa prav nič ne vznemirjajo, ampak samo pomilujejo zapeljane „backe“, da morejo požirati take laži in oslarije. Mi ne bi odgovarjali na dopis „nedeljene“ D., ako ne bi prinašala nekega posebnega slučaja, v katerem bi si res mogel kdo misliti, da je resničen. Piše o nekem Jožefu Krautu, pd. Podpoltniku na Bistrici, češ, da je pred leti pobiral podpise za slovensko šolo, sam pa, da je pošiljal svoje otroke v nemško pliberško šolo. Bistričani ne poznamo nobenega Jožefa Krauta, pd. Podpoltnika. Ga ni v naši vasi in če bi ga iskali vsi bralci-heimat-trajlerji „K. D.“ sedem let, bi ga ne našli. Morda se je pa dopisun zmotil in se opravil nad mrtve. V tem slučaju pa mu moramo popraviti, ker misli najbrž na uglednega in zavednega Slovenca Jožefa Kraut, pd. Poltnika, ki že 10 let počiva v grobu. Če je temu res tako, no, potem kaže dopisnik vso svojo propalost in zlobo, ker niti mrtvih ne pusti počivati v miru! Mrtve vlačí po svojem umazanem časopisu, ker se ne morejo braniti proti obrekovanju in lažem. Kaj takega ne počenjajo niti afrikanski divjaki. Pač pa je zmožen to

storiti človek, ki je zatajil svojo mater in svoj jezik. In taki ljudje se najdejo tudi v naši občini? Zato se ne čudimo, da se pošteni ljudje ogibajo njih družbe in zavračajo njih list „K. D.“ misleč, danes so oblatili tega, jutri bodo pa mene, če ne sedaj živega, pa potem mrtvega. Ako tedaj misli „D.“ rajnega Jožefa Kraut, ki ga imamo Bistričani v najboljšem spominu, izjavljamo sledeče: Resnica je, da je bil umrl vedno in povsod odločen in zaveden Slovenec, ki ni nikoli zatajil svojega materinega jezika. Med drugim se je tudi potegoval za slovenski pouk v šoli, ker je kot moder mož spoznal in se prepričal, da so takozvane utrakvistične šole sramota za vsako kulturno državo, da so le mučilnice slovenskih otrok, v katerih se otroci ne poučujejo, ampak ponemčujejo in germanizirajo. Zato se je rajni trudil, da bi šola bila v resnici šola, ne pa vzgojevalnica odpadnikov. Toda žalibog, njegov trud je bil zastoj in šola je danes slabša, kakor kdaj preje. Ker za Slovence tako ni nobene pravice. D. trdi, da je Jožef Kraut pošiljal svoje otroke v pliberško šolo, da bi se naučili nemško. Še žive rajnega otroci. Vprašajte jih, kam so hodili v šolo in videli boste, da D. laže. Le eno hči je nekaj časa obiskovala plib. šolo, dokler namreč bila pri svojih sorodnikih v Drvešivasi. To je resnica. Bistričani.

Reberca. Slovenskim delavcem v celulozni tovarni je začela bolj slaba presti. Nekaterim podjetnikom se zdijo naše plače še vedno previsoke in je bilo slišati, da jih hočejo znižati. Toda sedaj, ko vse cene naraščajo, kljub temu, da nas že davno tolažijo, da bodo živila postala cenejša in da se bo avstrijska krona dvignila, sedaj pa res ni čas, da bi nam še od teh borne plače, ki jo imamo, hoteli odtegniti. Saj zadostuje naša plača komaj za hrano. Naj bi se najprej poskrbelo, da se napravi red v državnem gospodarstvu, kjer ga zdaj še ni. Potem pa je treba skrbeti, da bodo plače pravične urejene, pa ne samo za tiste, ki znajo ključne delati in roke na hrbtu nositi, marveč za vse delavce enako. Saj živimo v republiki, kjer bi morali imeti vsi enako pravico, torej tudi slovenski delavci!

Iz Judenburga na Štajerskem nam je poslala koroška Slovenka sledeče pismo: Dragi „Koroški Slovenec“! Zelo si me razveselil, ko si me obiskal vselej tako točno in mi prinašal toliko novic iz moje domovine. Še bolj pa te bom vesela in še raje te bom čitala, ko pridem zopet domu med svoje rojake, kjer bom slišala tudi slovensko govorico in slovensko pesem. Pozdrave vsem koroškim Slovincem!

Slovenka sem, Slovenka čem ostati, tako je djala tudi moja mati!

Zato pa vsikdar s ponosom rekla bom, v slovenskem Korotanu je moj dom!

Pripomba uredništva: Iz srca nas veseli pogumni pozdrav naše rojakinje, ki tudi v tujini ni pozabila svojega materinega jezika. Naj bi bilo med našimi dekletki in ženami mnogo enakih! —

Bratske pozdrave pošiljajo podpisani koroški Slovenci iz Maribora, na izletu v Šmarjeto v Slovenskih Goricah, vsem zavednim Slovincem in Slovenkam, posebno dekletom kotmirške, dobrlevaške, žitarske in žihpoljske fare. Hanžurej France, France Bernot, Bertl Toplič in Maks Plaš.

Bratje in sestre ne spite!

RAZNE VESTI

Smrt najstarejša človeka. „Temps“ poroča, da je te dni umrl v Parizu George Chamelune, ki je bil najstarejši človek na svetu. Doživel je 134 let.

Poplave Donave. Iz Bukarešte prihajajo vesti, da je v Dobrudži poplavila Donava ogromna ozemlja ob obrežju. Mnogo vasi je čisto pod vodo; škoda je nedogledna. Ljudskih žrtev k sreči ni.

Prebivalstvo Prage šteje po najnovejši statistiki 676.857 duš, od teh je 624.744 Čehov, 31.751 Nemcev, ostali prebivalci se porazdele na druge narodnosti.

Grad avstrijskega prestolonaslednika Ferdinanda — agrarna šola. „Češko Slovo“ doznava, da se v septembru otvori na gradu Kopnište, kjer je navadno stanoval pokojni avstrijski prestolonaslednik Franc Ferdinand, poljedelska, vrtnarska in sadjarska šola. Šola bo imela na razpolago park, ki meri 70 ha. Dosedanje osobje prevzame nova šola.

Rusko zlato za gladojuče. V petrograjskih palačah in muzejih so nabrali 70 pudov zlatih in srebrnih predmetov brez umetniške vrednosti, katerih izkupiček uporabijo za gladojuče.

Poleg lakote še kolera v Rusiji. V Jelisavetgradu, kjer vlada silna lakota, se je pojavila tudi kolera. Umrlo je na tej bolezni že več oseb.

V Nemčiji je 1.557.786 državnih nameščencev, in sicer je 743.000 uradnikov in 124.000 poduradnikov in slug.

Čudna trdnjava. Iz Pariza poročajo, da se je v neki vasi blizu mesta Pau neki kmet zbarikadal v svoje stanovanje in potem streljal skozi okno navsakega, ki je šel mimo. Do sedaj je ustrelil enega posanta in dva orožnika, tri druge pa je nevarno ranil. Oblasti so dale ukaz, naj se z dinamitom požene v zrak cela koč.

Najelegantnejši zrakoplov gradijo v Italiji. Imenoval se bo „Napoli“ in bo imel 12 motorjev z nad 3000 konjskimi silami. Zrakoplov bo imel kuhinjo z električnim štedilnikom, na katerem bo mogoče kuhati najboljše jedi za 100 potnikov. Jedilnica bo razkošno opremljena. Razun tega bo na zrakoplovu vrt s cvetlicami in s steklom pokrita terasa, s katere bodo lahko optniki opazovali okolico.

Leteči avtomobil. To je najnovejši stroj, ki ga je izumel francoski inženir Tampier in ki je že srečno napravil svoj prvi preizkusni let. Imenovani leteči avtomobil je najprej 20 minut letel, nakar se je vrnil v Pariz ko vsak drugi avtomobil. Šofer takega avtomobila se odpelje iz garaže na letišče, odkoder se dvigne v zračne visočine kakor aeroplan.

Kaj misli nevesta pred altarjem? Ko stopi nevesta pred altar, je navadno tako izmučena od priprav za svatbo, da ni zmožna resno razmišljati. Neka angleška dama je prosila svoje omožene prijateljice, naj ji točno opišejo, kaj so mislile oni čas, ko so stale pred altarjem. Rezultati so dokazali, da se nevesta od vseh pričujočih navadno najmanj zaveda, kaj se dogaja. Tako n. pr. je ena v duhu neprestano gledala odejo zakonske postelje, druga je mislila na obed, ki se doma pripravlja, tretja je občutila v srcu samo ogromno praznino ter je mehanično poslušala glas duhovnika. Četrta ni mogla obrniti oči od ženineve kravate, ki se je nagnila na eno stran. To jo je tako razburjalo, da je komaj čakala konca obreda, da popravi kravato. V glavnem so se pokazale ne ravno lepe, zato pa koristne ženske lastnosti, katere so se naučili moške pozneje v zakonu primerno ceniti.

Koroškega Slovenca!

Čitajte in razširjajte

GOSPODARSKI VESTNIK

Kako je odstavljati teleta?

Pri odstavljanju sesnih telet razločujemo tri dobe, in sicer: 1. dobo polnega sesanja, 2. dobo odstavljanja, in 3. dobo po odstavitvi. Teleta, ki sesajo, je vobče težje odstavljati kakor teleta, ki jih napajamo. Da imajo Švicarji tako lepe vspehe pri odstavljanju telet, to je pripisati po eni strani tamkajšnjemu napajanju telet, ki traja do pol leta in dalje, po drugi strani pa počasnemu in previdnemu prehanjanju od mleka na suho krmo. Pri nas je po-

ložaj drugačen. Vendar je treba tudi pri nas posnemati Švicarje saj v tem pogledu, da teleta bolj polagoma odstavljamo in da jim dajemo po dalje časa mlečno pijačo. Tudi pri nas moremo priti tako daleč, da nam teleta ne bodo stradala in shujšala, kakor se to dandanes godi. Pred 8. tednom jih ne smemo ločiti od krave, saj do 12. tedna jim je dajati mlečno pijačo in do 24. tedna pa močno krmo. V posameznih dobah se je pa ravnati po sledečih vodilih: 1. V dobi polnega sesanja naj se napijejo teleta do sitega pod kravo. To naj traja najmanj 6 tednov. V tem času naj se privadijo uživanju fine otave in finega, dobrega sena. Potrebno je, da jih v tem času naučimo tudi že piti in sicer najprej na roki. V 6. tednu so taka teleta do 70 kg teška in potrebujejo povprek 8 l mleka na dan. Junčke, ki jih želimo imeti za pleme, pustimo tudi dalje časa pri polnem vimenu. 2. Doba odstavljanja traja pri sesnih teletih povprek dva tedna, kar je dlje težko vzdržati zaradi krave in teleta. V teku 14 dni naj se toraj izvrši popolna ločitev teleta od krave in sicer na ta način, da se da v 7. tednu teletu najprej iz 3 in potem iz 2 seskov piti, v 8. tednu pa le še iz dveh oziroma iz 1 seska. Z ene strani se kravo pomolze, z druge strani pa daje teletu sesati na odločenih mu seskih. V 7. tednu dobiva le še po 6 l mleka, v 8. tednu pa le še po 3 l mleka in manj. Mleko, ki ga na ta način odtegujemo, moramo nadomestiti z močno krmo in mlečno pijačo. V naših razmerah se priporoča za močno krmo pokladanje zdrobljenega ovsu in pšeničnih otrobov. Če računamo, da je tele z 8 tedni težko do 80 kg, potem mu moramo pokladati povprek n. pr. ¼ kg ovsu in ¼ kg otrobov poleg najfinejšega sena oziroma otave, ki naj jo poljubno sprejema. Izvrstno učinkuje lanena moka v tej dobi. 3. V dobi po odstavitvi moremo teletu še naprej pomagati z mlečno pijačo (mlekom) in močno krmo. Z mlečno pijačo naj se pomaga saj do 12. tedna, z močno krmo pa do 24. tedna, to je do pol leta. Kakor bolj ponehujemo s pokladanjem mleka, tako moremo pa povečati odmerek močne krme, kajti rastoča žival potrebuje čim dalje več tečnega živeža. Z 8. tednom naj se daje n. pr. po ½ kg ovsu in ¼ kg otrobov, z 10. tednom ¾ kg ovsu in ¼ kg otrobov, z 12. tednom, ko je žival do 100 kg teška, dajemo ¾ kg ovsu in ½ kg otrobov itd.; tedaj zmeraj več. V 20. tednu s težo 160 kg naj dobi 1 kg ovsu in ½ kg otrobov, na kar je polagoma do 24. tedna prenehati tudi z močnimi krmili in preiti k navadni suhi krmi.

Usmilite se sadnega drevja! Predno začne delo na polju, da celo že po zimi je za kmeta najbolj pripraven čas, da si ogleda svoje sadne nasade in izvrši potrebna opravila pri sadnem drevju. Predvsem je sadno drevje iztrebiti, očistiti mahu in primerno obrezati. Sadno drevje z gostim vejevjem ne more dobro roditi, ker zabranjuje dostop zraka in solnca. Dajmo ga torej očistiti od suhih pregostih vej in mahu. Skrbimo pa tudi za potrebno gnojenje, za katero je sadno drevje ravno tako hvaležno, kakor vse druge rastline. Usmilimo se tedaj sadnega drevja in ne zanašajmo se samo na dobro sadno letino!

Tržne cene na Dunaju 18. marca 1922.
Pšenica 335 K, rž 285 K, oves 285—300 K, turščina 310 K, seno 170 K, slama 110 K, krompir po kakovosti 130—150 K; meso se je zopet podražilo. Veljavne so bile sledeče cene: goveje 800—1600 K, telečje 1300—1900 K, svinjsko 1600—2100 K, slanina 1600—1800 K.

Dunajska borza. Koliko je vreden naš denar? Za 1 dolar je treba dati 7250 K, za 1 liro 375 K, za 1 dinar 84 K, za 1 češko krono 127 K, za 1 nemško marko 26,50 K, za 1 poljsko marko 1,80 K.

V vsako slovensko hišo „Koroškega Slovenca“!

Nekaj pregovorov za sedanji čas.

Vesel sem bil, če nisem pil,
Obžaloval vsekdar, kar sem zapil.

Alkoholne tekočine
Rode surovost in kletvine.

Po alkoholu gre zdravje nizdolu.

Kjer se pijančevanje ustavi,
red in sreča se zopet pojavi.

Bodi zmeren v pijači!
Alkohol te ne ožunači!

Kjer ni alkohola — so trezni
V besedah — dejanjih oprezni.

Pijančevanje — življenja ukončanje.

Strgana streha, razbite duri,
Notri počiva pijani Jurij!

Alkohol je vrag,
Pusti strup — saj je predrag!

Kdor se z alkoholom greti drzne,
kmalu oslabi — in z m r z n e!

Alkoholna pijača zdravje zadavi,
Živino in gruntce kmalu pospravi.

Alkohol ni zdravilo, je zguba,
Bolezen in reva — poguba.

Če ti je alkohol vogelni kamen,
Tvojemu življenju kmalu bo Amen!
A. Sežun.

Za smeh in kratek čas.

S tako pričo si sodnik ne more pomagati.

Gospa Uršula Čebula je bila ne davno pred sodnikom, kjer bi morala pričati v nekem sporu med dvema ženskama.

Sodnik ji pravi: „Opozarjam vas, da govorite samo to, kar vam je znanega o vsej stvari. Razna sumničenja in namigovanja, strogo prepovedujem!“

Gospa Čebula: „Povedala bom samo to, kar vem in jaz vem, da je gospa Štrcelj povedala, da je slišala, ko je hčerka gospe Čenče, ki stanuje v hiši in katere mož je bil tudi poleg, pripovedovala, da sta si obe ženski na stopnicah lase pulile.“

Tudi domača žival.

Učiteljica: „Kdo ve, katera domača žival gre vedno za človekom, kamor gre?“
Tonček: „Bolha“.

Listnica uredništva.

Prosimo, pošiljajte nam kratkih dopisov. Pišite razločno, s črnilom in samo po eni strani. Dopisi prihajajo skoraj redno le iz enih in istih krajev. Zganite se tudi drugi!

V privatno last je prišel in se proda

državni žrebec

brez napake, najboljša plemenska žival. Več pove Hanžele, Ledenice, Koroško. 9

LIDOVA KNIHTISKARNA

SE PRIPOROČA ZA HITRO, OKUSNO
IN CENO IZDELAVO VSAKOVRSNIH
DRUSTVENIH, TRGOVINSKIH IN DRUGIH
TISKOVIN, VABIL, OKLICEV I. T. D.

WIEN V., MARGARETENPLATZ 7